

Бітірушінің кәсіби құзыреттілік моделі

білім беру бағдарламасы 6B11208 - Тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау
 Техникалық жоғары оқу орындарының түлектері үшін құзыреттілік моделін құрудың
 негізгі мақсаты – қазіргі өнеркәсіптік өндіріс стандартына барынша жақын құзыретті
 маманды дамыту.

Құзыреттілік	Талаптар	Құзыреттілікті қамтамасыз ететін пәндер
кәсіби қызметте математика, физика және АТ бойынша жүйеленген теориялық және практикалық білім	идея бар: - химия және химиялық элементтер туралы - тілдер туралы, есептеулер мен графика объектілерге қолданылады - сызықтық және векторлық алгебраның элементтері туралы, жазықтықтағы және кеңістіктегі аналитикалық геометрияның негізгі түсініктері; - әдісОфизикалық зерттеулер; - қоршаған ортаны қорғаудың әртүрлі процестері мен технологияларында органикалық қосылыстарды пайдалану туралы; - үздіксіз ортаның статикасы мен динамикасының заңдылықтары туралы.	Шетел тілі Қазақ (орыс) тілі Математика Физика Компьютерлік графика және 3D визуализация Химия Талдаудың физика-химиялық әдістері/Экоаналитикалық химия Химиялық және биологиялық қауіпсіздік негіздері/Биологиялық қауіптің негіздері Еңбек қауіпсіздігі және өмір қауіпсіздігінің ақпараттық жүйелері / Математикалық әдістер және модельдеу Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар Жасанды интеллект негіздері
	түсіну: - қатарлар теориясы мен дифференциалдық теңдеулер, ықтималдықтар теориясының элементтері және математикалық статистика; - классикалық және қазіргі физика теориялары; - әртүрлі өндірістер мен технологияларда қолданылатын нақты газдар мен сұйықтықтардың қасиеттерін; - термодинамикалық жүйелерді инженерлік есептеу әдістері	
	білу: - шек ұғымы, оның қасиеттері, негізгі элементар функциялары, олардың туындылары, бірнеше айнымалы функциялардың дифференциалдық есебі, еселік интегралдау. - негізгі ұғымдар, іргелі заң, - химияның негізгі заңдары мен түсініктерін, заттар мен атомдардың құрылысын, химиялық процестердің энергетикасы мен кинетикасын, электрохимиялық процестерді. - Сыныпжорганикалық қосылыстар, олардың құрамы мен қасиеттері; - теориялық механиканың негізгі принциптері,	

Тіімді қарым-қатынас дағдылары	материалдардың беріктігі, механизмдер теориясы.	Шетел тілі Қолданбалы бағдарламалық қамтамасыз ету
	білу: - анықтауыштарды есептеу; - геометриялық және физикалық есептерді шешуде анықталған интегралды қолдану; - физиканың әртүрлі бөлімдерінен жалпыланған типтік есептерді шешу; - эксперименттік зерттеулер жүргізу; - химиялық реагенттер мен аспаптарды өңдеу; - заттар арасындағы химиялық әрекеттесу мүмкіндігін талдау; - өндірістік процестерді жақсарту үшін қажетті есептеулер мен жобалық әзірлемелерді жүргізу; - өндірістік желдетуді жобалау және басқару мәселелерін шешу	
	меншік: - тиімді алгоритмдерді құру үшін оқытылатын математикалық әдістерді қолдану дағдылары; - нақты технологиялық циклдар мен өндірістік процестерде қауіпті өндірістік факторларды анықтау үшін үздіксіз орталардың механикасы мен термодинамикасының заңдарын қолдану дағдылары; - технологиялық жабдықтың өндірістік процестерін жетілдіру үшін тәжірибелік есептерді жүргізу дағдылары.	
	ғылыми мәтінді құрылымдық-семантикалық және семантикалық-лингвистикалық талдаудың әдістері мен тәсілдері туралы түсініктері болуы	
	түсіну: мәтіндегі ақпаратты дамыту, оның логикалық және композициялық негізін көру және құру	
	білу: - базалық тілдің ерекшеліктері; - сөзжасамдық модельдер, негізгі тілдің жиі кездесетін нақты грамматикалық құбылыстары; - ғылыми мәтінді құрылымдық-семантикалық және семантикалық-лингвистикалық талдаудың әдістері мен тәсілдері.	
	білу: - кәсіби құзыреттілігін дамытуға ықпал ететін ақпарат алу мақсатында мамандық бойынша ғылыми әдебиеттерді пайдалану; - әдебиеттерден оқу және конспектілеу, оқытылатын тілдегі мамандық бойынша сөйлеуді құлақ арқылы қабылдау; - оқу, кәсіптік, іскерлік және күнделікті қарым-қатынас процесінде пайдалану үшін мәтіннен қажетті ақпаратты алу, сипаттау, жалпылау және түсіндіру	
	меншік: кәсіби сипаттағы шетел мәтіндерін оқу және аудару (сөздікпен) үшін қажетті лексикалық және грамматикалық минимум	

тиімді өзара әрекеттесуді орнату, пәнаралық жобаларда топта жұмыс істеу және көшбасшы болу	Қазіргі қоғамдағы көшбасшылықтың функцияларын, көшбасшылық пен басқаруды, көшбасшылықты зерттеу тәсілдерін: ұлы адам теориясы, мінез-құлық және ситуациялық тәсілдер, көшбасшылық және басқару стильдері, көшбасшылық пен билік және күштердің теңгерімін түсіну. Экология және қоршаған орта тазалығы туралы түсініктер. Кәсіби этиканың болуына және кәсіби қызмет нәтижелері үшін жауапкершілікті қабылдауға дайындығына ерекше назар аударылады.	Тұрақты даму, Әлеуметтік қамту
	- түсіну:тірі ағзалардың қоршаған ортамен әрекеттесуін анықтайтын негізгі заңдылықтарды; организмдер санының таралуы мен динамикасы, қауымдастықтың құрылымы және олардың динамикасы; - негізгі табиғи және техносфералық қауіптер, олардың қасиеттері мен сипаттамалары; - халықты қорғау әдістерін, авариялардың, апаттардың, дүлей зілзаланьң зардаптарын жою кезінде авариялық-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды ұйымдастыру мен жүргізу қағидаттарын; - еңбекті қорғаудың құқықтық және ұйымдастырушылық мәселелері, қауіпті және зиянды факторларды өлшеу құрылғылары мен әдістері; -«Тиімді команда» түсінігінің негізгі аспектілері, команданың даму кезеңдері және әр кезеңдегі көшбасшының іс-әрекеті, тиімді ұжымдарды қалыптастыру, топтық өзара әрекеттесу ерекшеліктері, топты басқару, жанжалдарды шешу дағдыларын дамыту. Кәсіби этикаға және кәсіби қызмет нәтижелеріне жауапкершілікті алуға дайын болуға ерекше көңіл бөлінеді.	
	білу: қоғамдағы мінез-құлық қағидалары мен ережелері;	
	білу: - Табиғи және антропогендік экологиялық процестерді және оларды реттеудің мүмкін жолдарын анықтау және талдау; биосфераның тұрақтылығын сақтау және апатты дағдарыстарсыз қоғамның дамуын қамтамасыз ету мақсатында экономикалық қызметтің дәстүрлі нысандары мен адамдардың өмір салтын жүйелі түрде өзгертуге бағытталған адамның орнықты дамуының қазіргі заманғы тұжырымдамалары мен стратегияларын түсіну; - өмірдің әртүрлі салаларындағы қауіпті факторларды анықтау; - бейбіт және соғыс уақытындағы төтенше жағдайларда сауатты әрекет етуге;	
	меншік: қауіпсіздікті және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз етуге бағытталған кәсіби қызмет дағдылары, сондай-ақ адамның қауіпсіздігін қамтамасыз ететін техникалық шешімдерді қолдану дағдылары	
ик ем ді ой	идея бар:- памаменидеяларды, өндірістік жабдықты қорғау құрылғыларының мақсатын, ғылыми-техникалық	Өнеркәсіптік қауіпсіздікті

	акпаратты іздеу мен пайдаланудың ұтымды әдістерін; - радиациялық қауіпсіздіктің құқықтық аспектілері туралы; - тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау бойынша жұмыстарды орындауды метрологиялық қамтамасыз ету туралы; - өнеркәсіпте қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша; - химиялық және биологиялық заттарды бейтараптандырудың шаралары, әдістері мен жолдары туралы; - ғимараттар мен құрылыстардың отқа төзімділігін арттыру жолдары туралы; - электр тогының адам ағзасына әсері туралы; - литосфераның құрылысы туралы. түсіну: - өндірістік процестердің қауіпсіздігін ұйымдастыру ерекшеліктері; - радиоактивтілік, иондаушы сәулеленудің дозиметриясы, радиоактивті сәулеленудің биологиялық объектілермен әрекеттесуі; - қоршаған ортаны қорғау және тіршілік қауіпсіздігі саласындағы стандарттарды салуға, ұсынуға, жобалауға және мазмұнына қойылатын талаптар; - қоршаған ортаға өндірістік әсерді бағалаудың негізгі көрсеткіштері және экологиялық стандарттар; - химиялық және радиациялық жағдайды бағалау әдістерін; - кәсіпорындарда өрттен қорғауды ұйымдастыру; - өнеркәсіптік кәсіпорындарда электр жабдықтарын пайдалану шарттарын; - жерді қалпына келтіру әдістері. білу: - қауіпсіздік шарттарына сәйкес өндірістік процестерді ұйымдастыру принциптерін; - радиациялық бақылау әдістері мен құрылғыларын; - қоршаған ортаның радиоактивті ластану көздері; - радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету; - негізгі метрологиялық ережелерді, объектілерді және өлшеу құралдарын; - кәсіпорынның экологиялық құжаттамасын жасаудың мазмұны, құрылымы, ережелері; - өнеркәсіп өндірісінің қоршаған ортаға әсер етуінің негізгі нысандарын; - химиялық қауіпті объектілер, технологиялар, зиянды химиялық және биологиялық заттардың көздері; - өмір қауіпсіздігі саласындағы заңнаманы; білу: Өндірістік технологиялар мен ықтимал қауіпті өндірістік процестердің қауіптілігін бағалау, өндірістік жабдықта жұмысшылар пайдаланатын құралдар мен құрылғылардың қауіпсіздігін бағалау; қауіпті және	техникалық реттеу Техникалық сараптама негіздері/Қоршаған ортаны басқару Метрология, стандарттау және сертификаттау Радиациялық қауіпсіздік негіздері
--	--	--

	зиянды өндірістік факторлардың жұмысшыларға әсерін барынша азайту бойынша шешімдер қабылдау; - иондаушы сәулелену көздерімен қауіпсіз жұмысты, олардың дозиметриясын және бақылауын, дозиметриялық бақылау құралдарымен жұмыс істеуді қамтамасыз ету; - тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормативтік құжаттарды пайдалану; - химиялық процестердің қауіпсіздігіне талдау жүргізу; - қоршаған ортаның қауіптері мен қауіптерін тану; - төтенше жағдайларда сауатты әрекет ету; меншік: - авариялар мен апаттардың негізгі көздерін, өндірістегі жазатайым оқиғалардың ықтимал себептерін бағалау дағдылары, инженерлік тәуекелдерді басқару және авариялар мен апаттарды болжау дағдылары; - химия өнеркәсібіндегі және жұмысы радиациялық, химиялық және бактериологиялық ластану көздерімен байланысты шаруашылық объектілеріндегі қорғаныс жүйелерінің қағидаттары мәселелері бойынша құзыреттер; - өндірістік кәсіпорындардың экологиялық құжаттамасын және статистикалық есептілігін құрастыру және ресімдеу дағдылары; - зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету дағдыларын; - өртке қарсы эвакуация жоспарларын жасау дағдылары; - табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану және қалдықсыз өндірісті ұйымдастыру мәселелерін шешу; - дағдылармен өндіру және жер телімдерінің ауданын есептеу.	
адалдықты, жалпы мәдени этикалық нормаларды және кәсіби этиканы жою	идея бар: - Қазақстан тарихының негізгі кезеңдері туралы; - әлемдік социологиялық ойдың қысқаша даму тарихы түсіну: тұлғаның құрылымы, оның негізгі құрамдас бөліктерін, әлеуметтік-мәдени өзгерістердің ерекшеліктерін бөліп көрсету. әлемдік және дәстүрлі діндердің негізгі діни бағыттары. білу: орыс тарихының ең маңызды түйінді мәселелерінің қысқаша тарихнамасы; - көне заманнан бүгінгі күнге дейін Қазақстан аумағында болған тарихи оқиғаларды, құбылыстарды, фактілерді, процестерді; - Қазақстан Республикасының саяси дамуының қазіргі кезеңінің ерекшеліктерін; - қоғамдық қозғалыстардың пайда болуы мен дамуының негізгі шарттары, әлеуметтік даму факторлары, әлеуметтік өзара әрекеттесу формалары. білу: - бастапқы материалды талдау;	Қазақстан тарихы Мәдениеттану. Психология Философия. Әлеуметтану. Саясаттану. Дене шынықтыру Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет Оқу тәжірибесі

	- негізгі тарихи оқиғалар мен процестерді сыни тұрғыдан түсіну; - тарихи және социологиялық концепциялармен әрекет ету; - әлеуметтік процестер мен құбылыстарды талдау; - социологиялық зерттеудің түрлері мен әдістерін ажырату; - психикалық шындықта шарлау; - алған білімдерін болашақ кәсіби қызметінде қолдану - тұлға құрылымын түсіну, оның негізгі компоненттерін анықтау меншік: - сыни тұрғыдан ойлау дағдылары; - материалды іздеу және таңдау дағдылары; оқу және ғылыми материалдармен өзіндік жұмыс, - социологиялық зерттеудің тарихи тұжырымдамалары мен әдістері	
инновациялық жоғары технологиялық идеяларды бастау негізінде жаңа бизнес құра білу	идея бар: - микро- және макроэкономика негіздері, салық, ақша-несие, әлеуметтік және инвестициялық саясаттар туралы; елдегі және шетелдегі экономикалық жағдай - экологиялық қауіпсіздік бойынша құжаттарды дайындау бойынша түсіну: шектеулі ресурстар жағдайында нарықтық өзін-өзі реттеудің әртүрлі жүйелері мен механизмдеріндегі экономикалық құбылыстардың мәні мен қоғамның әлеуметтік-экономикалық дамуының заңдылықтары; құжаттармен жұмыс білу: - экономикалық мәселелер бойынша ғылыми мұраларда жинақталған негізгі теориялық көзқарастар; - экономиканы мемлекеттік реттеу принциптері; - жаһандану жағдайындағы Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының стратегиялық басымдықтары - экономикалық теорияның жалпы ережелері; - негізгі экономикалық мәселелердің мазмұнына және оларды шешудің әртүрлі тәсілдеріне бағытталған экономика мен өндірісті ұйымдастырудың негізгі түсініктері; техникалық шешімдердің, бағдарламалық қамтамасыз етудің, ақпаратты өңдеу жүйелерінің, есептеу жүйелері мен желілерінің тиімділігін бағалау саласындағы тұжырымдамалар білу: - экономикалық ақпаратты табу және пайдалану; - Экономикалық жағдайды талдау және бағалау негізінде дербес шешім қабылдау; венчурлық қаржыландыру арқылы инновациялық қызметтің жекелеген кезеңдерін қаржыландыру бойынша ұсынымдар беру, сондай-ақ инновациялық және ғылыми-техникалық қызметті мемлекеттік қолдаудың негізгі нысандарын анықтау;	Технологиялық кәсіпкерлік/Инновациялық кәсіпкерлік Өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік бойынша құжаттама/Кәсіпорындағы экологиялық құжаттама Өндірістік тәжірибе

энергияны үнемдеу және жасыл экономика саласындағы отандық және халықаралық тәжірибенің озық тәжірибесін бағалай және қолдана білу	Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құжаттаманы дайындау	
	меншік: нарық жағдайында кәсіпорынның жағдайын бағалау және кәсіпкерлік бастаманы ескере отырып, оның әлеуметтік-экономикалық даму жоспарларын әзірлеу дағдылары; құжаттармен жұмыс	
	идея бар: - туралытабиғи және қайталама ресурстарды қайта өңдеу; - қалдықтардың қоршаған орта объектілеріне әсері туралы; - Жарайдықоршаған ортаны басқарудың тұжырымдамалық негіздері; - сапа менеджменті жүйесіне қойылатын стандарттардың негізгі талаптары туралы; - туралы ерекшеліктері классификация мониторинг жүйелері, әдістері біргебор, жинақтау, сақтау, өңдеу және ақпарат, сжеді және, тапсырмалар және, принципі экономикалық талдаудың бірыңғай мемлекеттік жүйесін құру; - төтенше жағдайлардың салдарын техникалық-экономикалық талдау әдістері туралы; - материалдық-техникалық қамтамасыз ету, төтенше жағдайлардың алдын алу және зардаптарын жою саласындағы ғылыми, жобалық, инженерлік қызмет бойынша; - Осараптаманың әдістері мен түрлері, оны өткізу негіздері мен тәртібі.	Кәсіпкерліктегі экономика, құқық және қаржы Экология және тіршілік қауіпсіздігі Ғылыми зерттеулердің негіздері Табиғи және қайталама ресурстарды кешенді пайдалану/Төмен қалдықсыз және қалдықсыз өндіріс Суды тазарту технологиясы/Табиғи және сарқынды суларды тазарту технологиясының негіздері Экономика және өндірісті ұйымдастыру Бақылау және өлшеу әдістері мен құралдары/Қауіпсіздік саласындағы қадағалау және бақылау
	түсіну: - пайдалы қазбаларды дайындау және байыту процестерін; - механизмдерқоршаған ортаны басқару жүйесін енгізу және пайдалану; - әзірлеу және енгізу әдістемесі еэкологиялықАпыр-айаудитАжәне сертификаттаужүйымдар; - сапаны басқару объектілері ретінде технологиялық процестер мен өндірісті модельдеу әдістері; - қоршаған орта компоненттеріне әсер ету ерекшеліктері; - төтенше жағдайлардың себептеріне сараптамалық бағалау жүргізу әдістерін; -өндірістік жарақаттар мен кәсіптік аурулардың себептері. білу: табиғи және қайталама ресурстарды ұтымды пайдалану технологиялары; - қалдықсыз және қалдықсыз өндіріс технологиялары, қалдықтардың қауіптілік кластары; қалдықтарды жоюдың түрлері мен әдістері,Өндіріс және тұтыну қалдықтарының әртүрлі түрлерін жоюдың технологиялық процестерінің негіздері. - бқоршаған ортаны басқарудың концептуалды	

	аппараты; -мқоршаған ортаны басқарудағы халықаралық стандарттар; -қоршаған ортаны басқару және экологиялық аудит саласындағы қызметті реттейтін халықаралық және қазақстандық заңнама негіздерін; -бмониторинг туралы түсінікортажәне қоршаған ортаны бақылау,бтәжірибелерсағТМД елдерінде және шетелде мониторинг қызметінің жұмысы; - авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу әдістері мен тәсілдерін; - авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде арнайы техниканы қолдану аймағы; - авариялық-құтқару жасақтарының инженерлік ресурстары мен стандартты арнайы жабдықтарының сипаттамалары мен түрлері; -негізгі ұғымдар, терминдер мен анықтамалар, сараптама саласындағы негізгі құжаттама; білу: табиғи және қайталама ресурстарды өңдеу немесе кәдеге жарату технологиясын таңдау кезінде технологиялық көрсеткіштердің есебін жүргізу, технологиялық схемаларды талдау; -әр түрлі салалардағы ластанулардың пайда болу негіздерін анықтау; -қалдықтарды жоюдың технологиялық процесін құру; - кәсіпорынды сол жерде қалыптасқан экологиялық дағдарыстан қалай шығару туралы шешім қабылдау үшін жағдайларды талдау; - табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану бағдарламасын әзірлеу және іске асыру бойынша міндеттерді (сұрақтарды) тұжырымдау және қою; - экологиялық шығындарды басқару және экологиялық жобаларға экономикалық баға беру; - кәсіпорындардың экологиялық саясатын және экологиялық мақсаттарын тұжырымдау; - қоршаған ортаны басқару жүйесіндегі кәсіпорындардың практикалық қызметінің жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу; - бақылау нәтижелерін өңдеу және талдау; - қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану бойынша ұсыныстар беруге; меншік: -табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану және қалдықсыз өндірісті ұйымдастыру мәселелерін шешу дағдылары; -есептеу дағдыларыөндірістік қалдықтарәртүрлі салаларда; - қайта өңдеу процесі үшін жабдықты таңдау дағдылары; - қоршаған ортаны басқару саласындағы кәсіпорындар қызметінің тиімділігін бағалау көрсеткіштерін әзірлеу дағдылары; - дағдыларқоршаған ортаны басқару жүйелеріне аудит	
--	--	--

	жүргізу критерийлерін әзірлеу;	
кәсіби қызмет нәтижелері үшін экологиялық, әлеуметтік және құқықтық жауапкершілікті көтеруге дайын болу	идея бар: - туралы табиғи және қайталама ресурстарды қайта өңдеу; - қалдықтардың қоршаған орта объектілеріне әсері туралы; - Жарайды қоршаған ортаны басқарудың тұжырымдамалық негіздері; - сапа менеджменті жүйесіне қойылатын стандарттардың негізгі талаптары туралы; - туралы ерекшеліктері классификация мониторинг жүйелері, әдістері бірге бор, жинақтау, сақтау, өңдеу және ақпарат, сжеді, тапсырмалар принципі экономикалық талдаудың бірыңғай мемлекеттік жүйесін құру; - төтенше жағдайлардың салдарын техникалық-экономикалық талдау әдістері туралы; - материалдық-техникалық қамтамасыз ету, төтенше жағдайлардың алдын алу және зардаптарын жою саласындағы ғылыми, жобалық, инженерлік қызмет бойынша; - Осараптаманың әдістері мен түрлері, оны өткізу негіздері мен тәртібі.	Өрт қауіпсіздігі Еңбекті қорғау саласындағы заңнама Құтқару тактикасы/Қоршаған ортаны бағалау және аудит Электр қауіпсіздігі/Геоэкология Төтенше жағдайда құтқару/Өнеркәсіптегі зиянды заттар Қоршаған ортаны қорғау объектілері мен жүйелерін жобалау/Хабитат қорғау жүйелері Өнеркәсіптік экология
	түсіну: - пайдалы қазбаларды дайындау және байыту процестерін; - механизмдер қоршаған ортаны басқару жүйесін енгізу және пайдалану; - әзірлеу және енгізу әдістемесі экологиялық Апыр-ай аудит және сертификаттау жүйімдар; - сапаны басқару объектілері ретінде технологиялық процестер мен өндірісті модельдеу әдістері; - қоршаған орта компоненттеріне әсер ету ерекшеліктері; - төтенше жағдайлардың себептеріне сараптамалық бағалау жүргізу әдістерін; - өндірістік жарақаттар мен кәсіптік аурулардың себептері.	Өнеркәсіптік салалардың экологиясы Тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерін жобалау/Ауаны ластаудан қорғау Техникалық жүйелердің сенімділігі және тәуекелдерді басқару
	білу: - табиғи және қайталама ресурстарды ұтымды пайдалану технологиялары; - қалдықсыз және қалдықсыз өндіріс технологиялары, қалдықтардың қауіптілік кластары; - қалдықтарды жоюдың түрлері мен әдістері, Өндіріс және тұтыну қалдықтарының әртүрлі түрлерін жоюдың технологиялық процестерінің негіздері. - бқоршаған ортаны басқарудың концептуалды аппараты; - мқоршаған ортаны басқарудағы халықаралық стандарттар; - қоршаған ортаны басқару және экологиялық аудит саласындағы қызметті реттейтін халықаралық және	Диплом алдындағы тәжірибе

	қазақстандық заңнама негіздерін; - бмониторинг туралы түсінікорта және қоршаған ортаны бақылау, бтәжірибелерсағТМД елдерінде және шетелде мониторинг қызметінің жұмысы; - авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу әдістері мен тәсілдерін; - авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде арнайы техниканы қолдану аймағы; - авариялық-құтқару жасақтарының инженерлік ресурстары мен стандартты арнайы жабдықтарының сипаттамалары мен түрлері; білу: - табиғи және қайталама ресурстарды өңдеу немесе кәдеге жарату технологиясын таңдау кезінде технологиялық көрсеткіштерді есептеуді жүргізу, технологиялық схемаларды талдау; - әр түрлі салалардағы ластанулардың пайда болу негіздерін анықтау; - қалдықтарды жоюдың технологиялық процесін құру; - кәсіпорынды сол жерде қалыптасқан экологиялық дағдарыстан қалай шығару туралы шешім қабылдау үшін жағдайларды талдау; - табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану бағдарламасын әзірлеу және іске асыру бойынша міндеттерді (сұрақтарды) тұжырымдау және қою; - экологиялық шығындарды басқару және экологиялық жобаларға экономикалық баға беру; - кәсіпорындардың экологиялық саясатын және экологиялық мақсаттарын тұжырымдау; - қоршаған ортаны басқару жүйесіндегі кәсіпорындардың практикалық қызметінің жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу; - бақылау нәтижелерін өңдеу және талдау; - қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану бойынша ұсыныстар беруге; - аспаптық бақылау құралдарын пайдалана отырып, қоршаған ортаның сапасын бағалауды жүргізу; - төтенше жағдайдың салдарын бағалау, төтенше жағдайлар аймақтарындағы жағдайды құру кезінде жұмыс карталары, жоспарлар мен диаграммалар бойынша шарлау; - төтенше жағдайдың зардаптарын жою үшін қажетті материалдық-техникалық қамтамасыз етуді есептеу; - еңбек жағдайын бағалау және оңтайландыру; - өндірістік жарақаттар мен кәсіптік аурулардың себептерін талдау және жағдайларын болжау; - сараптамаларды ұйымдастыру және жүргізу, дәлелді қорытындылар жасау, сараптамалық бағалау әдістерін қолдану, іздестіру және қажетті нормативтік-техникалық құжаттармен жұмыс істеу. меншік: - табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану және	
--	--	--

	қалдықсыз өндірісті ұйымдастыру мәселелерін шешу дағдылары; -есептеу дағдыларыөндірістік қалдықтарәртүрлі салаларда; - қайта өңдеу процесі үшін жабдықты таңдау дағдылары; - қоршаған ортаны басқару саласындағы кәсіпорындар қызметінің тиімділігін бағалау көрсеткіштерін әзірлеу дағдылары; - дағдыларқоршаған ортаны басқару жүйелеріне аудит жүргізу критерийлерін әзірлеу; - аспаптық бақылау құралдары; - төтенше жағдайлардың алдын алу және авариялық-құтқару жұмыстарын ұйымдастыру дағдылары; - кәсіпорындағы еңбек жағдайына сараптама жүргізу дағдысы; - әр түрлі қызмет түрлерінің қоршаған ортаға әсерін бағалау дағдылары.	
--	---	--

Түлектердің атрибуттары

- 1 Өз мамандығыңыз бойынша терең және жан-жақты білімге ие болыңыз
- 2 Дұрыс шешім қабылдай білу және басқаларды біріктіріп, тарта білу
- 3 Көптілді және көп мәдениетті әлемде еркін шарлаңыз
- 4 Қазақстанның патриоты бола отырып, әлемнің білімді азаматы болу
- 5 өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік саласындағы білім мен түсінікті көрсету, оның ішінде осы саладағы ең озық білімдердің элементтері: жобалау, ұйымдастыру-басқару, сараптамалық, қадағалау, инспекциялық-аудит, ғылыми зерттеулер.
- 6 Өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік саласындағы білім мен түсінікті кәсіби деңгейде қолдану
- 7 Табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану, қоршаған ортаны техногендік және антропогендік әсерлерден қорғау, еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мәселелерді шешу және дәлелдеу.
- 8 Әлеуметтік, этикалық және ғылыми пікірлерді ескере отырып, пайымдауларды қалыптастыру үшін өмір қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы ақпаратты жинау және түсіндіру
- 9 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы ақпаратты, идеяларды, мәселелер мен шешімдерді мамандарға да, маман еместерге де жеткізу.

19 08 2025 ж. ЭЖАЖ ЖМ отырысында қаралды. (хаттама № 1)

БББ басшысы

И.В.Штыкова